

Meer leven in de

HEINEKEN en de provincie Zuid-Holland werken samen met Alterra Wageningen UR aan verduurzaming van de brouwerij in Zoeterwoude. Daar plukt ook de omgeving de vruchten van. TEKST GERT VAN WIJLAND FOTOGRAFIE MISCHA KEIJSER/HH

Het moet in de zomer van vorig jaar een opmerkelijke bestelling zijn geweest voor bierbrouwer HEINEKEN: geen gerstemout of hop, maar een lading bloemenzaad, speciaal gemengd om bijen en andere insecten te lokken. Het resultaat is inmiddels voor bezoekers en passanten op het parkachtige terrein bij Zoeterwoude te bewonderen. Waar eerst een keurig maar wat saai gazon lag, wuift nu zesduizend vierkante meter aan wilde-bloemenweide.

Het inzaaien van de nectarrijke bloemen is onderdeel van het Convenant Groene Cirkels, een publiek-private samenwerking van HEINEKEN, de provincie Zuid-Holland en kennispartner Alterra Wageningen UR.

Doel van de partijen is dat de brouwerij en de wijde omgeving elkaar zullen versterken door samen te werken aan verduurzaming van bedrijf en landschap, aldus Paul Opdam, hoogleraar Landschap en ruimtelijke planning, werkzaam bij Alterra. HEINEKEN wil zich volgens Opdam profileren als duurzame bierbrouwer. 'Het bedrijf streeft naar een klimaatneutrale bierproductie, om te beginnen bij de grootste brouwerij van Europa, hier in Zoeterwoude'.

VIA HET WATER

Grondstoffen en bier worden uit klimaat- en milieuoverwegingen al langer niet meer over de weg maar via het water aan- en afgevoerd, vertelt Jan Kempers, manager duurzame ontwikkeling van HEINEKEN. En vier binnenkort te plaatsten windturbines gaan 43 procent van de elektriciteit voor de brouwerij leveren. Het idee van Groene Cirkels gaat verder dan dat: de hele regio kan een bijdrage leveren aan de verduurzaming en het hergebruik van grondstoffen en daar zelf ook groener, mooier en economisch sterker van worden, zo is de gedachte.

De HEINEKEN-brouwerij in Zoeterwoude werkt met de provincie en Wageningen UR aan verduurzaming van het bedrijf én het omliggende landschap.

brouwerij

De eerste aanzetten zijn inmiddels zichtbaar. 'Op het terrein van de brouwerij loopt een proef om afvalwater te zuiveren door algen te kweken', vertelt projectleider Eveliene Steingröver van Alterra.

Ook ontwerpt het instituut onder de vlag van Groene Cirkels een sloot met zuiverende moerasplanten, helofyten, waarin een melkveehouder uit de omgeving het water waarmee de melktanks worden gereinigd kan laten lopen voor een natuurlijke zuivering. Steingröver: 'De boer krijgt minder water bij zijn mest en bespaart zo op de afvoerkosten. Wij gaan onderzoeken hoe deze sloot omgaat met de vervuiling en welke beestjes en plantjes hier baat bij hebben. Zo wordt de biodiversiteit bevorderd'.

MOOIERE OMGEVING

Volgens Opdam raakt dit voorbeeld aan de kerngedachte van Groene Cirkels: hoe gebruik je de natuur om tot een duurzaam economisch systeem te komen waarbij zorgvuldig met water en grondstoffen wordt omgegaan, terwijl de omgeving als het even kan nog mooier wordt ook. 'Waarom zuiveringstechniek inzetten als de natuur het werk kan doen?'

Dat geldt ook voor een tweede belangrijke pijler waarop de partners van Groene Cirkels inzetten: het gebruik van biogas uit mest en van biomassa, zoals snoeihout of bermgras, uit de omgeving als bron van groene energie. 'Dat zou weer een belangrijke stap zijn naar een klimaatneutrale warmtevoorziening van de brouwerij', zegt Kempers.

Zover is het nog niet, vertelt Steingröver. 'Voor het gebruik van gemaaid bermgras is een ontheffing nodig in het kader van de Afvalstoffenwet, omdat het mogelijk vervuild kan zijn. Dat kost tijd en geld'.

Het verminderen van dit soort obstakels is volgens Kempers van HEINEKEN één van de doelen van het samenwerkingsverband. Hij noemt de rol van de provincie daarbij cruciaal. 'Traditioneel kijkt een overheid vooral naar vergunningen en handhaving vanuit de bestaande

wet- en regelgeving. Binnen Groene Cirkels praten we veel meer op beleidsniveau: hoe moet het wettelijke en handavingskader van de toekomst eruit zien om een werkelijk duurzame economie te laten ontstaan?' Het antwoord daarop is nog niet klip en klaar. Maar dat er 'in een goede sfeer' over wordt gesproken, maakt Kempers naar eigen zeggen al 'vrolijk.' Het concept wordt mede uitgevoerd in opdracht van het ministerie van Economische Zaken.

Aandachtspunt in de overleggen is volgens Steingröver ook hoe landeigenaren en boeren bij het project te betrekken. 'Boeren kunnen hun mest bijvoorbeeld op allerlei manieren kwijt. Het is aan ons om de voordelen te laten zien en op termijn een sluitend businessmodel te bieden.' Kempers sluit zich daarbij aan: ecologische duurzaamheid kan niet zonder economische duurzaamheid, benadrukt hij.

Door de brede samenwerking is Groene Cirkels 'uniek', vindt Paul Opdam van Alterra. De bundeling van kennis, bestuurlijke macht, economisch belang en financiële draagkracht is volgens hem nooit eerder op deze schaal binnen een regio aangewend om tot vergroening en verduurzaming van bedrijf en omgeving te komen.

BLOEMRIJK HOOLAND

En dat wordt ook voor de passant al zichtbaar, dankzij het Groene Cirkels-project Biodiversiteit op de Brouwerij, waarbij het 35 hectare grote groene deel van het terrein van HEINEKEN bijvriendelijk wordt ingericht. 'Strakke gazons en saaie weilanden zullen veranderen in bloemrijk hooiland met braam- en meidoornstruwelen, een eldorado voor bijen en vlinders', zo vermeldt de website. 'Naar verwachting zal de diversiteit aan wilde bijen, dagvlinders, vogels, libellen en vissen flink toenemen. Bestuivers als bijen en vlinders zullen zelfs zo talrijk worden, dat de brouwerij als bron van natuur voor de omgeving gaat dienen.'

Blijft de vraag, wat het belang van HEINEKEN is om wilde bloemen in te zaaien. Kempers legt het graag uit: 'Het versterkt ons imago van duurzaamheid, en het levert veel goodwill op. Onze medewerkers genieten ervan, mensen die langskomen zien dat verduurzaming van ons bedrijf tot een mooier landschap leidt. En niet op de laatste plaats: wie wil er leven in een wereld zonder bloemen?' ■

www.groenecirkels.nl

'De brouwerij gaat als bron van natuur dienen'